

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W LUBLINIE**

ul. Ochotnicza 10, 20-012 LUBLIN
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48, Fax (0-81)
532-08-26

E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 24 maja 2013r.

RLU -61- 34/12/MW
p .o.

**DECYZJA nr RLU - 06/2013
Wersja bip**

I. Na podstawie art. 27 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) bezprawne działania Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w Wołominie, polegające na zamieszczeniu w stosowanych w obrocie z konsumentami wzorcach umownych tj:

- a) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka konsumpcyjna
- b) Umowy pożyczki(kredyt konsumencki) Pożyczka konsolidacyjna
- c) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka na cele mieszkaniowe (niezabezpieczone hipoteką)
- d) Umowy pożyczki odnawialnej "chwilówka" (kredyt konsumencki)
- e) Umowy pożyczka odnawialnej LP (kredyt konsumencki)

postanowienia o treści „*Pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd SKOK, wynoszącej w dniu zawarcia umowy ...% w skali roku. Stopa procentowa może ulegać zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany co najmniej jednego z następujących parametrów:*

- a. *stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego,*
 - b. *rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa,*
 - c. *oprocentowania lokat międzybankowych (stawek WIBOR/WIBID),*
 - d. *wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym GUS,*
- oraz w zakresie wynikającym ze zmian tych parametrów”*,

- które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.)

oraz stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1 stycznia 2013 r.

II. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów nakłada się na Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową w Wołominie karę pieniężną z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust.1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), w zakresie opisanym w pkt I. sentencji decyzji, w wysokości 159 747 zł (słownie: sto pięćdziesiąt dziewięć tysięcy siedemset czterdzieści siedem złotych).

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatura w Lublinie (dalej: Prezes Urzędu) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające sygn. akt RLU-405-06/2012/PM, mające na celu wstępne ustalenie, czy kredytodawcy, między innymi Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w Wołominie (zwana dalej SKOK w Wołominie, Kasą lub przedsiębiorcą) stosują – we wzorcach umów o kredyt konsumencki (z wyłączeniem umów o karty kredytowe) – postanowienia naruszające obowiązujące przepisy, uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach.

W toku postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu przeanalizował przedłożone przez Kasę wzorce umów, między innymi :

- a) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka konsumpcyjna
- b) Umowy pożyczki(kredyt konsumencki) Pożyczka konsolidacyjna
- c) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka na cele mieszkaniowe (niezabezpieczone hipoteką)
- d) Umowy pożyczki odnawialnej ”chwilówka” (kredyt konsumencki)
- e) Umowy pożyczka odnawialnej LP (kredyt konsumencki),

a ponadto przykładowe umowy zawarte w oparciu o w/w wzorce wraz z formularzami informacyjnymi przekazanymi konsumentom na etapie przedkontraktowym oraz Regulaminy stanowiące załączniki do w/w umów pożyczek.

Analiza materiałów zgromadzonych w postępowaniu wyjaśniającym dała podstawy do wszczęcia w dniu 23 listopada 2012 r. Postanowieniem nr 236/2012 na podstawie art. 49 ust.1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 z późn. zm) z urzędu postępowania administracyjnego przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej w Wołominie, w związku z zarzutem :

- naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez stosowanie we wzorcach umownych :

- a) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka konsumpcyjna,
- b) Umowy pożyczki(kredyt konsumencki) Pożyczka konsolidacyjna,
- c) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka na cele mieszkaniowe (niezabezpieczone hipoteką),
- d) Umowy pożyczki odnawialnej "chwilówka" (kredyt konsumencki) ,
- e) Umowy pożyczka odnawialnej LP (kredyt konsumencki)

postanowienia o treści: *„Pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd SKOK, wynoszącej w dniu zawarcia umowy ...% w skali roku. Stopa procentowa może ulegać zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany co najmniej jednego z następujących parametrów:*

- a. *stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego*
- b. *rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa,*
- c. *oprocentowania lokat międzybankowych (stawek WIBOR/WIBID),*
- d. *wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym GUS, oraz w zakresie wynikającym ze zmian tych parametrów”*,

- które może być uznane za postanowienie wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.), a zatem stanowić praktykę z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz 331 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów (...).

Postanowieniem nr 68/2013 z dnia 8 marca 2013r. materiały zebrane przez Prezesa Urzędu w postępowaniu wyjaśniającym RLU- 405-06/2012/PM zostały zaliczone w poczet materiału dowodowego zebranego w postępowaniu administracyjnym RLU - 61-34/2012/MW.

Ustosunkowując się do postawionych zarzutów Kasa, w odpowiedzi na wszczęcie postępowania o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, pismem z dnia 11 grudnia 2012r. wyjaśniła, iż:

1. zakwestionowane postanowienie zamieszczone we wzorcach umów tj.

- a) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) ,
- b) Umowy pożyczki odnawialnej ,
- c) Umowy pożyczki odnawialnej „chwilówki”,
- d) Umowy pożyczki – pożyczka konsolidacyjna.
- e) Umowy pożyczka na cele mieszkaniowe ,

dotyczące określenia wysokości stopy procentowej pożyczki zostaną z dniem 1 stycznia 2013r. zastąpione postanowieniem o treści :

„Pożyczka oprocentowana jest wg stopy referencyjnej ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej wynoszącej na dzień zawarcia umowy% powiększonej o marżę SKOK w wysokości ...punktu procentowego. Stopa procentowa będzie ulegała zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany wysokości stopy referencyjnej dokonanej przez Radę Polityki Pieniężnej o wartość, o jaką Rada Polityki Pieniężnej obniżyła/podwyższyła wysokość tej stopy, od dnia następującego po dniu w którym Rada Polityki Pieniężnej dokonała zmiany stopy referencyjnej. Marża SKOK w okresie trwania umowy jest stała/Marża SKOK w okresie trwania umowy będzie ulegała zmianom w razie zmiany stopy referencyjnej ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej o wartość o jaką stopa ta ulegnie zmianie*”.*

2. SKOK w Wołominie nie zamierzał i nie zamierza naruszać zbiorowych interesów konsumentów. Wszystkie wątpliwości czy kwestionowane zapisy, które choćby w najmniejszym stopniu mogłyby zostać odczytane jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów są przez SKOK zmieniane.

3. Wobec zaniechania przez SKOK stosowania kwestionowanego zapisu przedmiotowe postępowanie należy uznać za bezprzedmiotowe, a jego wszczęcie nie znajduje podstawy prawnej.

Wyjaśnienia SKOK w Wołominie zostały uzupełnione pismami z dnia 7 stycznia 2013r. oraz z dnia 5 kwietnia 2013r. Do pisma z dnia 7 stycznia 2013r. SKOK w Wołominie załączył wzorce umowne :

- Umowy pożyczki (pożyczka konsumpcyjna)
- Umowy pożyczki (kredyt konsumencki)
- Umowy pożyczki odnawialnej LP (kredyt konsumencki)
- Umowy pożyczki odnawialnej „chwilówka”

celem wykazania, iż zakwestionowane postanowienie zostało usunięte z wzorów umów oraz zastąpione postanowieniem o deklarowanej treści.

Prezes Urzędu powiadomił SKOK w Wołominie o zakończeniu zbierania materiału dowodowego pismem z dnia 12 kwietnia 2013r.

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo- Kredytowa w Wołominie jest wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000058805 .

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo- kredytowych (Dz.U. z 2012r., poz. 855), celem Kasy jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Kasa udzielając pożyczek/kredytów swoim członkom, którymi są osoby fizyczne, posługuje się opracowanymi przez siebie wzorcami umów pożyczki, które są jednakowe dla danego typu określonej pożyczki oraz wzorcami Regulaminów udzielania pożyczki, które stanowią załącznik do umowy pożyczki. Kasa oferuje

swoje usługi na rzecz pożyczkobiorców - konsumentów, na terenie całego kraju, aktualnie w 97 placówkach.

W roku 2011 Kasa udzieliła pożyczek, natomiast do 30 listopada 2012r. udzieliła pożyczek w oparciu o niżej wymienione wzorce umowne.

W okresie od 20 lipca 2002 r. Kasa stosowała we wszystkich przedstawianych konsumentom wzorcach umownych postanowienie o treści:

„Pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd SKOK, wynoszącej w dniu zawarcia umowy ...% w skali roku. Stopa procentowa może ulegać zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany co najmniej jednego z następujących parametrów:

- a. stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego*
 - b. rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa,*
 - c. oprocentowania lokat międzybankowych (stawek WIBOR/WIBID),*
 - d. wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym GUS,*
- oraz w zakresie wynikającym ze zmian tych parametrów”.*

Prezes UOKIK ustalił, iż w dacie wszczęcia postępowania w/w postanowienie było stosowane we wzorcach:

- a) Umowy pożyczki (kredyt konsumentcki) Pożyczka konsumpcyjna,
- b) Umowy pożyczki(kredyt konsumentcki) Pożyczka konsolidacyjna,
- c) Umowy pożyczki (kredyt konsumentcki) Pożyczka na cele mieszkaniowe (niezabezpieczone hipoteką),
- d) Umowy pożyczki odnawialnej ”chwilówka” (kredyt konsumentcki),
- e) Umowy pożyczka odnawialnej LP (kredyt konsumentcki) .

Zarząd SKOK podjął Uchwałę nr 2138/12 z dnia 21 grudnia 2012 r., w której uchwalono zmianę we wzorcach umownych stosowanych przez SKOK w Wołominie zakwestionowanego postanowienia z datą 1 stycznia 2013r. Postanowienie zakwestionowane miało zostać usunięte z wzorców i zastąpione postanowieniem o treści:

„Pożyczka oprocentowana jest wg stopy referencyjnej ustalonej przez Rade Polityki Pieniężnej wynoszącej na dzień zawarcia umowy% powiększonej o marżę SKOK w wysokości ...punktu procentowego. Stopa procentowa będzie ulegała zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany wysokości stopy referencyjnej dokonanej przez Radę Polityki Pieniężnej o wartość o jaką Rada Polityki Pieniężnej obniżyła/podwyższyła wysokość tej stopy, od dnia następującego po dniu w którym Rada Polityki Pieniężnej dokonała zmiany stopy referencyjnej. Marża SKOK w okresie trwania umowy jest stała. Marża SKOK w okresie trwania umowy będzie ulegała zmianom w razie zmiany stopy referencyjnej ustalonej przez Rade Polityki Pieniężnej o wartość o jaką stopa ta ulegnie zmianie „.*

W związku z powyższym, Zarząd SKOK w Wołominie zdecydował o wprowadzeniu nowych, jednolitych wzorców umowy :

- a) Umowy pożyczki - pożyczki konsumpcyjnej,
- b) Umowy pożyczki – (kredyt konsumentcki) – pożyczka konsolidacyjna ,
- c) Oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki/kredytu;
- d) Dyspozycji spłaty
- e) Umowy pożyczki (kredyt niekonsumentcki)

- f) Umowy pożyczki zabezpieczonej hipoteką
- g) Dyspozycję spłaty
- h) Umowę pożyczki odnawialnej LP (kredyt konsumencki)
- i) Umowę pożyczki odnawialnej „Chwilówka” (kredyt konsumencki)
- j) Oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki/kredytu.

Zgodnie z podjętą Uchwałą Zarządu z dniem 1 stycznia 2013r. doszło do zmiany stosowanych przez SKOK w Wołominie wzorców umownych. W nowych wzorcach postanowienie o treści zakwestionowanej w niniejszym postępowaniu zostało zastąpione przez postanowienie o treści:

„Pożyczka oprocentowana jest wg stopy referencyjnej ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej wynoszącej na dzień zawarcia umowy% powiększonej o marżę SKOK w wysokości ...punktu procentowego. Stopa procentowa będzie ulegała zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany wysokości stopy referencyjnej dokonanej przez Radę Polityki Pieniężnej o wartość o jaką Rada Polityki Pieniężnej obniżyła/podwyższyła wysokość tej stopy, od dnia następującego po dniu w którym Rada Polityki Pieniężnej dokonała zmiany stopy referencyjnej. Marża SKOK w okresie trwania umowy jest stała. Marża SKOK w okresie trwania umowy będzie ulegała zmianom w razie zmiany stopy referencyjnej ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej o wartość o jaką stopa ta ulegnie zmianie* „*

Adnotacja pod treścią postanowień wzorca w brzmieniu: „niepotrzebne skreślić” wprost miała zastosowanie do w/w zmienionego postanowienia i oznaczała, że w konkretnej podpisanej umowie pożyczki/kredytu marża SKOK będzie stała lub zmienna w zależności od treści uzgodnień z konsumentem.

Do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.) pod nr 3016, na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 09.04.2009r. sygn. akt XVII AmC 959/09 wpisane jest postanowienie o treści :

„Kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w okresach, za które naliczane są odsetki. Wysokość ustalonego oprocentowania może ulec zmianie w przypadku zmiany o co najmniej 0,25 punktu procentowego jednego z niżej wymienionych czynników: 1/ stawek WIBOR, 2/ stopy procentowej bonów skarbowych 52-tygodniowych, 3/ stopy redyskonta weksli NBP, 4/ stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, 5/ wysokości stopy rezerw obowiązkowych. Zmiana wysokości oprocentowania następuje z dniem wejścia w życie w bankach Uchwały Zarządu Banku zmieniającej wysokość stopy procentowej”(data wpisu do Rejestru 11 kwietnia 2012r.).

Prezes Urzędu ustalił, iż wysokość przychodu przedsiębiorcy za rok 2012r. to kwota ██████████ zł.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

I. Naruszenie interesu publicznoprawnego

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Podstawą ingerencji Prezesa Urzędu jest uprzednie ustalenie, że doszło do naruszenia interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2001r. sygn. akt I CKN 1217/98 stwierdził, że w odniesieniu do konsumentów ustawa chroni ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym, a nie indywidualnym czy nawet grupowym w rozumieniu sumy indywidualnych interesów konsumentów. Działaniami antykonsumenckimi są więc jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku.

W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy skorzystali lub mogli skorzystać z oferty Kasy, dotyczącej pożyczek lub kredytów konsumenckich zawieranych na podstawie wzorców umownych, zawierających postanowienie wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.).

Naruszenie interesu publicznoprawnego przejawia się tym samym w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie istnieje więc możliwość poddania zachowania Kasy dalszej ocenie pod kątem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu postawił SKOK w Wołominie zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na stosowaniu postanowienia wzorców umów, które zostało wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...).

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, między innymi –poprzez stosowanie postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r.- Kodeks Postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, z późn. zm.) (pkt 1).

Tym samym dla stwierdzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest wykazanie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad 1)

Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej; jest to osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Zdaniem Prezesa Urzędu, działalność SKOK w Wołominie, polegająca na gromadzeniu środków pieniężnych członków, udzielaniu im pożyczek i kredytów, spełnia kryteria działalności gospodarczej, o jakich mowa w ww. przepisach. Jest to bowiem działalność wykonywana w sposób zawodowy, stały i powtarzalny oraz zarobkowy. Zatem charakter wykonywanej działalności wskazuje, że SKOK w Wołominie posiada status przedsiębiorcy w świetle przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Oznacza to zarazem, że SKOK w Wołominie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W konsekwencji jego działania podlegają kontroli z punktu widzenia przepisów tej ustawy. Jedynie na marginesie należy zauważyć, że obowiązująca obecnie ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo- kredytowych nie zawiera przepisów stanowiących, że działalność kas ma charakter niezarobkowy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2011r. sygn. akt III CZP 125/10 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 września 2012r. sygn. akt VI ACa 333/12).

W związku z powyższym Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka niezbędna do stwierdzenia stosowania przez SKOK w Wołominie praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...) została spełniona.

Ad 2)

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07). Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Porządek prawny, którego naruszenie może skutkować naruszeniem artykułu 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Tym samym, w celu konkretyzacji przesłanki

bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 czerwca 2006 r. - sygn. akt XVII AmA 32/05). W art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...) ustawodawca wskazał wprost przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów. I tak zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia Rejestru. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność ta oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli wszyscy mają do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznajomością dokonanych w nim wpisów. W Rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

Zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do Rejestru prawomocny wyrok ma skutek wobec osób trzecich. W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie postanowień do tego Rejestru oznacza zatem, że od tej chwili są one zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym, bądź dobrymi obyczajami. Chodzi bowiem o to, by prawa i obowiązki przyszłych potencjalnych konsumentów nie były kształtowane na podstawie postanowień umownych uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., dotyczy także postanowień podobnych. Może zdarzyć się bowiem taka sytuacja, w której przedsiębiorca stosować będzie umowę, w której zawarte będą postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do tego Rejestru. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność tychże postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. o sygnaturze akt III SZP 3/06 wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określone postanowienie za niedozwolone w wyniku przeprowadzonej kontroli

abstrakcyjnej i zostanie ono wpisane do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (obecnie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych postanowień zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające na przykład na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty postanowień.

Bezprawność postanowienia wskazanego w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

Postanowienie zamieszczone przez SKOK w Wołominie we wzorcach umownych:

- a) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka konsumpcyjna w pkt 7,
- b) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka konsolidacyjna w pkt 7,
- c) Umowy pożyczki (kredyt konsumencki) Pożyczka na cele mieszkaniowe (niezabezpieczone hipoteką) w pkt 7;
- d) Umowy pożyczki odnawialnej "chwilówka" (kredyt konsumencki) w pkt 9,
- e) Umowy pożyczka odnawialnej LP (kredyt konsumencki) w pkt 6,

o treści „*Pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd SKOK, wynoszącej w dniu zawarcia umowy ...% w skali roku. Stopa procentowa może ulegać zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany co najmniej jednego z następujących parametrów:*

- a. *stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego*
 - b. *rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa,*
 - c. *oprocentowania lokat międzybankowych (stawek WIBOR/WIBID),*
 - d. *wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym GUS,*
- oraz w zakresie wynikającym ze zmian tych parametrów”*

jest w ocenie Prezesa Urzędu, tożsame co do celu i skutku z postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru pod nr 3016 na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej SOKIK) z dnia 09.04.2009r. sygn. akt XVII AmC 959/09 o treści :

„Kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej obowiązującej w okresach, za które naliczane są odsetki. Wysokość ustalonego oprocentowania może ulec zmianie w przypadku zmiany o co najmniej 0,25 punktu procentowego jednego z niżej wymienionych czynników: 1/ stawek WIBOR, 2/ stopy procentowej bonów skarbowych 52-tygodniowych, 3/ stopy redyskonta weksli NBP, 4/ stopy procentowej kredytu lombardowego NBP, 5/ wysokości stopy rezerw obowiązkowych. Zmiana wysokości oprocentowania następuje z dniem wejścia w życie w bankach Uchwały Zarządu Banku zmieniającej wysokość stopy procentowej”.

Stanowisko SOKIK co do abuzywnego charakteru w/w postanowienia potwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku oddalającym apelację przedsiębiorcy od wyroku SOKIK z dnia z dnia 27 października 2010 r. (sygn. akt VI ACa 775/10) oraz Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 grudnia 2011 r. (sygn. akt I CSK 310/11) o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej przedsiębiorcy od w/w wyroku Sądu Apelacyjnego, w uzasadnieniu którego odwołał się do trafnych rozważań Sądu I instancji w zakresie nieprzewidywalności wysokości zmiany oprocentowania..

Z uzasadniania wyroku SOKIK wynika, iż dokonał on oceny abuzywności ocenianego postanowienia zarówno pod kątem ustawowych uregulowań dotyczących działalności sektora bankowości, jak i wielkości grożących konsumentom strat i niebezpieczeństw przy tak sformułowanych postanowieniach umownych.

Zatem, skoro w myśl art. 76 ustawy Prawo Bankowe nałóżono na przedsiębiorców działających w sektorze bankowości obowiązek zawarcia w umowie warunków zmiany stopy procentowej kredytu, nie wskazując na stopień szczegółowości tych danych to kwestia określenia warunków zmiany stopy procentowej winna być określona w umowie zawartej z konsumentem. Ustalenie zmiennej stopy oprocentowania, mimo iż umożliwia przeniesienie części ryzyka kredytodawcy związanej ze zmianami gospodarczymi na konsumenta, winno być tak unormowane w taki sposób, by w chwili zawarcia umowy konsument mógł dokonać oceny celowości i opłacalności zaciągnięcia kredytu, a w toku jego spłacania zmiany jego oprocentowania nie miały charakteru oderwanego od czynników wpływających na nie.

„Tym samym stopień uszczegółowienia takiego postanowienia wpływa na powyższe uprawnienie konsumenta. Fakt, iż przedmiotowe postanowienie zawiera pojęcie "może ulec zmianie" powoduje, iż nie jest wiadome, czy nastąpi jakakolwiek zmiana wysokości oprocentowania kredytu - co pozostawia dowolnemu uznaniu przez bank zmiennych wynikających z tego postanowienia i ich wpływu na oprocentowanie udzielonego kredytu. Również fakt, iż nie jest wiadome, o ile wzrośnie oprocentowanie, albowiem postanowienie to odnosi się jedynie do wzrostu o określoną wartość punktu procentowego wskazanych czynników, nie zawierając informacji o sposobie wyliczenia nowego oprocentowania, powoduje, iż konsument nie ma możliwości dokonania analizy zasadności wprowadzenia tej zmiany, a tym samym nie jest w stanie ocenić jej zasadności.

Powyższe potęguje fakt, iż każdorazowa "zmiana wysokości oprocentowania następuje z dniem wejścia w życie w bankach Uchwały Zarządu Banku zmieniającej wysokość stopy procentowej". Tym samym konsument o wysokości oprocentowania dowiaduje się post factum, nie mogąc dokonać swobodnej oceny. Nadto brak jest w kwestionowanej klauzuli nie tylko miary dokonywanych zmian (przez co np. przy wzroście jednego z czynników o 0,25 proc. oprocentowanie kredytu może wzrosnąć o 1 proc), ale nawet ich kierunku, przez co w zgodzie z jej literalnym brzmieniem możliwe byłoby np. podwyższenie oprocentowania kredytu, gdyby np. o 0,5 proc. spadła stopa redyskonta weksli NBP! Wreszcie, istnieje dziewięć różnych stawek WIBOR, przez co postanowienie to jest wysoce nieprecyzyjne, a zatem podatne na interpretację dokonywaną jednostronnie przez bank, a mającą na celu ochronę jego właśnie interesów” (wyrok SOKIKz dnia 09.04.2009r. sygn. akt XVII AmC 959/09).

Prezentowany w w/w orzeczeniu pogląd, iż :„Należy uznać, iż samo zastrzeżenie w umowie zmiennej stopy oprocentowania kredytu nie stanowi niedozwolonej klauzuli umownej w rozumieniu [art. 385¹](#) k.c. Jednak sposób określenia przez bank warunków zmiany stopy procentowej kredytu może podlegać ocenie z punktu widzenia naruszenia interesów konsumenta i w tym zakresie banki powinny zachować szczególną staranność, w szczególności w odniesieniu do precyzyjnego, jednoznacznego i zrozumiałego dla konsumenta określenia tych warunków” jest wynikiem orzecznictwa zarówno Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Konstytucyjnego (uchwała SN z 19.05.1992 r. [\[III CZP 50/92\]](#), OSP 1993, nr 6, poz. 119, wraz z glosą W. Pyziola, uchwała SN z 6.03.1991 r. [\[III CZP 141/91\]](#), OSNC 1992, nr 6, poz. 90 oraz wyrok SN z 5.04.2002 r. [\[II CKN 933/99\]](#), niepubl. oraz orzeczenie TK z 15.12.1992 r. [\[K 6/92\]](#), OTK 1992, nr 2, poz. 27).

Natomiast w cyt. wyżej postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2011 r. (sygn. akt I CSK 310/11) Sąd ten stwierdził, iż brak precyzyjnego określenia przez kredytodawcę przesłanek zmiany oprocentowania kredytu we wzorcu umownym, w każdym przypadku ocenić należy jako rażąco naruszający interesy konsumentów oraz sprzeczny z dobrymi obyczajami. Zmiana stopy procentowej kredytu zależeć powinna od okoliczności obiektywnych, a nie od subiektywnej decyzji banku udzielającego kredytu. Nieprecyzyjne i niejednoznaczne sformułowanie przesłanek zmiany wysokości oprocentowania jednostronnie preferuje interes przedsiębiorcy (banku), który taki instrument pozostawia do swojej wyłącznej kompetencji. Sąd Najwyższy stwierdził, że w postępowaniu sądowym, którego przedmiotem jest abstrakcyjna kontrola klauzuli wzorca umowy, należy ją eliminować w każdym wypadku, gdy jest ona sformułowana niejednoznacznie. Uznał także, iż klauzula zmiennego oprocentowania, którą stosował bank jest niewątpliwie niedozwolona przez użycie w niej określenia "może ulec zmianie". W uzasadnieniu Sąd Najwyższy zarzucił kredytodawcy, że w rezultacie tego niejednoznacznego sformułowania nie jest wiadomo, czy nastąpi zmiana oprocentowania kredytu w razie nawet wystąpienia jednego czy kilku czynników. Nie można również stwierdzić, o ile zmieni się oprocentowanie, skoro omawiana klauzula dotyczy jedynie wzrostu o określoną wartość punktu procentowego wskazanych czynników, nie zawierając informacji o sposobie wyliczenia nowego oprocentowania. Nadto niedozwolony charakter tej klauzuli nie może budzić wątpliwości, skoro nie obliguje banku do obniżki stopy oprocentowania kredytu w wypadku zmiany czynnika bądź czynników na korzyść kredytobiorcy.

Punktem odniesienia jest stałe oprocentowanie z dnia zawarcia umowy. Wprawdzie - na co zwrócił uwagę SN - samo zastrzeżenie przez bank zmiennej stopy procentowej kredytu nie stanowi niedozwolonej klauzuli wzorca umownego, niemniej sposób określenia przez bank warunków zmiany stopy procentowej kredytu podlega ocenie z punktu widzenia konsumenta. W tym zakresie banki powinny zachować szczególną staranność w odniesieniu do precyzyjnego, jednoznacznego i zrozumiałego dla kontrahenta określenia tych warunków. Pomijając wielość i zmienność czynników (np. stawek WIBOR) należy zauważyć, że w zakwestionowanej klauzuli bank w żaden sposób nie ograniczył możliwości dokonywania wyżek oprocentowania, jeżeli wystąpiła tylko zmiana o przynajmniej 0,25 punktu procentowego chociażby jednego z tych parametrów. Zabrakło też ograniczenia co do wysokości wzrostu, konkretyzacji wymienionych czynników i określenia ich relacji. Z racji powyższego oceniane przez Sąd postanowienie jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o którym mowa w art. 385³ pkt 9) kc. bowiem przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy.

Z porównania postanowienia wpisanego do rejestru oraz postanowienia zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu wynika, że zarówno postanowienie stosowane przez SKOK w Wołominie jak i postanowienie wpisane do Rejestru pod numerem 3016, pozostawia zupełną dowolność po stronie przedsiębiorcy w zakresie możliwości zmiany oprocentowania kredytu. Dodatkowo wprowadzone kryteria zmiany oprocentowania są nieprecyzyjne i niejednoznaczne. Dzięki temu umożliwiają

kontrahentowi konsumenta zmianę oprocentowania według własnego uznania i w dowolnie wybranym momencie, który uwzględnić będzie tylko interes ekonomiczny pożyczkodawcy. Może być zatem niekorzystny dla konsumenta, co rażąco narusza jego interesy ekonomiczne. W obydwu porównywanych postanowieniach nie wskazano konkretnych i precyzyjnych przesłanek, których zaistnienie warunkuje zmianę wysokości oprocentowania pożyczki/ kredytu. Nie wskazano również ani proporcji ani kierunku tych zmian. Wskazać również należy, że uprawnieniu pożyczkodawcy do podwyższania oprocentowania pożyczki/kredytu w ślad za podwyżkami wskaźników ekonomicznych powinno towarzyszyć uprawnienie konsumenta do żądania obniżenia go, gdy te same wskaźniki się obniżają. Dodatkowo obydwa postanowienia charakteryzują się na tyle wysokim stopniem ogólności, że uniemożliwiają konsumentowi faktyczną ocenę, czy ewentualnej zmiany dokonano należycie.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu uznał, że zakres postanowienia wpisanego do Rejestru pod numerem 3016 jest tożsamy co do skutku i celu z zakresem postanowienia stosowanego przez SKOK w Wołominie. Tym samym Prezes Urzędu uznał, że SKOK w Wołominie stosował we wzorcach umownych postanowienie wpisane do Rejestru niedozwolonych postanowień wzorów umowy, a zatem stosował działania bezprawne, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów .

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Ze zbiorowym interesem konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

Prezes Urzędu podkreśla, że o tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż „(...) *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów.*” (wyrok z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01).

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu ma do czynienia z zagrożeniem naruszenia praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnymi wzorcami umowy i zawarli, bądź mogli zawrzeć ze SKOK w Wołominie umowę zawierającą niedozwolone postanowienie umowne. W tej sytuacji bezprawne zachowanie SKOK w Wołominie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do

czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów SKOK w Wołominie .

Stosowanie opisanej wyżej praktyki może godzić zatem w zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka niezbędna do stwierdzenia stosowania przez SKOK w Wołominie praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.

Podstawa prawna wydania decyzji w zakresie punktu I sentencji decyzji.

Art. 27 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...) stanowi, że nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W przypadku określonym w ust.1 Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania (ust. 2).

W piśmie z dnia 11.12.2012 r. przedsiębiorca, poinformowany uprzednio (pismem z dnia 23.11.2012 r.) o rygorze odpowiedzialności z art. 106 ust.2 pkt.2 w/w ustawy za złożenie informacji nieprawdziwych oświadczył, że dokonał zmiany zakwestionowanego postanowienia z dniem 01.01.2013 r. i przedstawił zmienione zapisy, obowiązujące w stosowanych przez Kasę wzorach umownych, zatwierdzonych Uchwałą Zarządu SKOK w Wołominie z dnia 21 grudnia 2012 r. Ocena zmiany postanowienia wzorców umów dokonana przez Prezesa Urzędu, pozwoliła stwierdzić, że zakwestionowane postanowienie w zakresie opisanym w pkt I sentencji decyzji zostało zmienione z dniem 01.01.2013 r., a do dokonanych zmian Prezes Urzędu nie zgłasza zastrzeżeń.

Stąd, orzeczono jak w pkt I sentencji decyzji.

II Zgodnie z art. 106 ust.1 pkt. 4 ustawy o ochronie (...), Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.

Z treści przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny. W związku z tym, Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje, czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. W art. 111 ustawy o ochronie (...) jedynie wskazano, iż ustalając wysokość kary Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy.

W niniejszej sprawie, w punkcie I sentencji decyzji stwierdzono, że SKOK w Wołominie naruszył zakaz, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...). Zakaz ten ma charakter bezwzględny, zatem nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiły zalegalizowanie tych praktyk. Spełniona jest zatem podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej.

Dopuszczenie się naruszenia przepisów ustawy może nastąpić zarówno umyślnie, jak też i nieumyślnie. Kara pieniężna może zostać nałożona także w

przypadku, gdy przedsiębiorca „choćby nieumyślnie” dopuścił się określonego czynu (art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Oznacza to, że kara może być nałożona, także w przypadku, gdy po stronie przedsiębiorcy nie będzie występować wina, rozumiana jako świadomość bezprawności zachowania. W niniejszej sprawie nie ma dowodów na umyślny charakter działania przedsiębiorcy.

Wykazanie stosowania przez SKOK w Wołominie praktyki określonej w pkt I. sentencji decyzji dotyczy bezprawnego działania przedsiębiorcy, które polega na stosowaniu w obrocie z konsumentami postanowienia już zakazanego (tj. wpisanego do rejestru klauzul abuzywnych). W/w Rejestr ma charakter jawny i utworzony został właśnie po to, aby przedsiębiorcy wiedzieli, jakie postanowienia są zakazane do stosowania w obrocie z konsumentami.

Prezes Urzędu uznał więc za uzasadnione w niniejszej sprawie, z uwagi na rodzaj i wagę przypisanego przedsiębiorcy zarzutów, nałożenie na SKOK w Wołominie z tytułu stosowania praktyk opisanych w pkt I sentencji decyzji, kary pieniężnej.

W roku 2012 r. SKOK w Wołominie osiągnął przychód w wysokości [REDAKTOWANE]. Kwota w/w przychodu jest podstawą ustalenia wysokości kary pieniężnej nałożonej na przedsiębiorcę, co wynika z treści art. 106 ust.1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...). Zatem górna granica kary, jaką Prezes Urzędu mógł nałożyć na przedsiębiorcę to kwota [REDAKTOWANE] zł.

Na ustalenie wysokości kary w wysokości 159 747 zł wpłynęła ocena charakteru tej praktyki dokonana w świetle art.111 ustawy o ochronie (...) tj. z uwzględnieniem stopnia jej szkodliwości dla interesów ekonomicznych konsumentów, w tym okresu trwania naruszenia. W/w przepis stanowi, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczność naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Zakwestionowane postanowienie stosowane było w okresie od 20.07.2002 r. do 01.01.2013r. we wszystkich stosowanych przez SKOK w Wołominie wzorcach umownych – natomiast na etapie wydania niniejszej decyzji w pięciu różnych wzorcach umownych, co ma wpływ na ustalenie kwoty bazowej. Jednak oceniając okres stosowania praktyki należy wziąć pod uwagę, kiedy postanowienie porównywane z postanowieniem zakwestionowanym w niniejszym postępowaniu zostało wpisane do Rejestru. Wyjść należy bowiem z założenia, że przedsiębiorca stosował zarzuconą mu praktykę, jeżeli po dacie zamieszczenia w Rejestrze postanowienia tożsamego z postanowieniem stosowanym przez przedsiębiorcę nadal stosował takie postanowienie. Postanowienie wpisane do Rejestru pod nr 3016 zamieszczone zostało w dacie 11 kwietnia 2012r. Zatem okres stosowania praktyki nie był długi, ponieważ wynosił mniej jak 1 rok. Stąd stopień naruszenia mierzony czasem stosowania praktyki określić należy jako nieznaczny. Jednak w ocenie Prezesa Urzędu stopień naruszenia mierzony czasem stosowania praktyki nie odzwierciedla szkodliwości tego naruszenia. Prezes UOKiK wziął pod uwagę, iż kwestionowane postanowienie stosowane było aż w 5 wzorcach umownych tj. wszystkich wzorcach umownych oferowanych przez SKOK w Wołominie, co oznacza iż na negatywne skutki stosowania tego postanowienia narażona była duża liczba konsumentów. Wniosek taki jest uzasadniony w świetle okoliczności, iż liczba

udzielonych pożyczek przez SKOK w skali roku to około xx . Dla oceny szkodliwości naruszenia istotne jest również, iż SKOK w Wołominie, poprzez stosowanie zakwestionowanego postanowienia mógł zapewnić sobie nieuzasadnione korzyści finansowe, które mogły być osiągnięte tylko kosztem konsumentów. Oprocentowanie kredytu/ pożyczki jest częścią wynagrodzenia pożyczkodawcy z tytułu udzielonego kredytu/pożyczki. Wskutek stosowania kwestionowanego postanowienia kwota tego wynagrodzenia mogła dowolnie – wg uznania Kasy zwiększać się, również w przypadku, gdy wskazane w postanowieniu wskaźniki malały. W toku postępowania o stosowanie niedozwolonych postanowień wzorców umowy wpisanych do Rejestru nie bada się rzeczywistych warunków stosowania umowy zawartej w oparciu o wzorce zawierające zakwestionowane postanowienie ani też faktycznego wpływu tych postanowień na interesy konsumentów. Przy ustalaniu kary pieniężnej ocenie podlega, czy oceniane postanowienie wzorca mogło, choćby potencjalnie naruszyć interesy konsumentów. Zatem w ocenianym przypadku, uzasadniona jest ocena Prezesa Urzędu, iż skutki naruszenia przepisów mogły przełożyć się dla konsumentów na szkodę finansową. Biorąc pod uwagę wszystkie w.w okoliczności oraz fakt, że przedsiębiorca dopuścił się po raz pierwszy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, kwota bazowa będąca podstawą nałożenia kary została ustalona jako [REDACTED] % przychodu przedsiębiorcy.

W ocenie Prezesa Urzędu, w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest okoliczności obciążających SKOK Wołomin, a zatem wpływających na podwyższenie wyżej ustalonej kwoty bazowej.

Prezes Urzędu wziął pod uwagę natomiast jako okoliczność łagodzącą, tj. okoliczność że przedsiębiorca zadeklarował zaniechanie stosowania praktyki na etapie postępowania wyjaśniającego a przed wszczęciem postępowania administracyjnego i postawieniem mu zarzutu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów tj., pismem z dnia 28 sierpnia 2012r. Do faktycznego zaniechania stosowania praktyki doszło natomiast w toku postępowania o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów tj. z dniem 1 stycznia 2013r. Uwzględnienie w.w okoliczności spowodowało zmniejszenie kwoty bazowej [REDACTED] %.

Zatem wpływ okoliczności łagodzących spowodował obniżenie kwoty bazowej [REDACTED] %.

Kara pieniężna została zatem ustalona (po zaokrągleniu) w wysokości 159 747 zł, co stanowi [REDACTED] % przychodu przedsiębiorcy oraz [REDACTED] % maksymalnej kary możliwej do nałożenia na przedsiębiorcę w tym postępowaniu.

Przyjmując wspomniane wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (...), jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy (funkcja represyjna kary), ale równocześnie pozwalającym mu na dalsze prowadzenie działalności, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na SKOK w Wołominie z tytułu stosowania praktyki określonej w pkt I karę w kwotę wysokości 159 747 zł, co stanowi [REDACTED] % maksymalnej kary możliwej do nałożenia na przedsiębiorcę. Kara w w.w wysokości spełnia nie tylko funkcję represyjną ale również prewencyjną zapobiegając stosowaniu przez przedsiębiorcę opisanych w decyzji działań bezprawnych w przyszłości.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie (...) karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Warszawie: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie .

Z upoważnienia Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK w Lublinie
Ewa Wiszniowska

Otrzymuje :
SKOK w Wołominie
ul. Legionów 29
05-200 Wołomin